

Til Riksadvokatembetet,
Grubbegaten 1,
O s l o l.

Begjæring om offentlig påtale i mortifikasjonssak

Under henvisning til gjeldende lov, slik forstått at betingelsen for rettslig mortifikasjon av ærekrenkelser er at begjæring om offentlig påtale framsettes, gjør jeg dette herved overfor Yngvar Ustvedt, Industrigaten 24, Oslo 3, og redaktør Roald Storsletten, Dagbladets redaksjon, Akersgaten 49, Oslo 1, som saksøker. Jeg ønsker mortifikasjon av og tilkjennelse av erstatning og oppreisning for beskyldninger framsatt av Yngvar Ustvedt i to artikler i Dagbladet den 8. og 25. november 1965. Herr Ustvedt har her hevdet at jeg i min bok "Dogmet om Jesus" (1965) har skrevet følgende som uttrykk for mitt prinsipielle syn på Jesus fra Nazareth:

"Det foreligger hos ham (Jesus) "selvfølgelig ingen caritas, ...". - Hans horisont var i det hele så trang at praktisk talt ikke en eneste høyerestående tanke kunne trenge inn hos ham, sier Edwien".

"Sitatene" inneberer, som man ser, en fullstendig og generell nedvurdering av Jesu lære og personlighet. De er av Ustvedt betegnet som mine "egne uttalelser", og som "uhyre karakteristiske" sitater" fra boken.

"Sitatene" er falske. De forekommer ikke - og har heller ingen parallell - i noe jeg har skrevet, hverken i "Dogmet om Jesus" eller i mine andre bøker og skrifter. De består av enkelte løsrevne ord og uttrykk som Ustvedt visstnok har hentet fra boken (s.86 og lol ?), men som han selv har satt sammen med sine egne ord til helt nye setninger med et ganske annet meningsinnhold.

Som bevis for hvor voldsomt Ustvedts "sitater" strider mot den oppfatning jeg hevder, innskrenker jeg meg til å sitere følgende fra boken:

"Jesus fra Nazareth har spilt en betydningsfull og inspirerende rolle i religions- og kulturutviklingen, og det fins i hans lære tanker og ideer av bestående verdi (s.70). - "... i sin etikks almengyldige innhold, den som var en frukt

av jødisk religionsutvikling, har Jesus og hans lære hatt historisk grunnleggende verdi" (s.39). - "De almengyldige verdier i Jesu etikk kommer først til sin rett når de rives løs fra hans eskatologi" (s.71). - "Da vil de etiske elementer i Jesu lære .... forene seg med den felles, universale etiske intensjon vi gjenfinner i alle høyerestående religioner og dermed gå inn som noe primært og langt fra utopisk i menneskehetens sjelelige utvikling"(s.118).

Det grunnsyn på den historiske Jesus jeg konsekvent har gitt uttrykk for i mine bøker og skrifter, går ut på at Jesu lære og personlighet rommer sterke motsetninger mellom høytstående og lavtstående tanker, mellom humanitet og barbari. Disse motsetninger består vesentlig mellom hans etiske og eskatologiske ideer. "Dogmet om Jesus" er en spesialbehandling av Jesu eskatologi i relasjon til kirkens dogmer. Denne begrensning av emnet framgår klart såvel av bokens forord, og av kapiteloverskriftene, som av selve dens undertitel: "Om Jesu feilaktige verdensbilde som grunnlag for hans uholdbare dualisme og for illusjonen om hans oppstandelse". Intet av dette ble nevnt av Ustvedt. Det jeg i boken - kontra kirkens dogmatiske autorisering av Jesu lære - retter særlig kritikk mot, er hans forestilling om helvete og hinsidig torturstraff og hans inndeling på dette grunnlag av menneskene i to "raser" av "onde" og "gode" individer. Om disse forestillinger har jeg bl.a. brukt uttrykk som "barbariske" og "lavtstående". Ustvedt river ordene løs fra denne sammenheng og framstiller det som om jeg generelt har betegnet Jesu lære som helhet, følgelig også hans etiske ideer, som "barbariske" og "lavtstående". Ytterligere gir han den grovt usanne opplysning at min kritikk av Jesu eskatologi ikke dreier seg om annet enn hans ord til disiplene "Følg meg" (tredje avsnitt i artikkelen 8/11-65).

I bokens forord, hvor jeg understreker at det "ikke er dens hensikt å gi noe helhetsbilde av Jesu forkynnelse", poengterer jeg også at jeg har behandlet Jesu etikk utførlig i en annen bok, "Idekampen i det bibelske gudsbilde, hvor jeg bl.a. formulerer mitt syn slik:

"Jesus forkynte en moral, som i sitt innhold, sin ide vil bli stående som den riktige, den naturlige humanitetsetikk som fastslår sannheten om det rette menneskelige samliv" (s.157).

Det må kunne hevdes å være blant de groveste arekrenkelser som kan framsettes i vår kulturkrets å beskyldte noen for å ha frakjent Jesus fra Nazareth enhver "høyerestående tanke" og enhver "caritas" (nestekjærlighet). Dette må i enda

höyere grad gjelde når beskyldningen - som her - rettes mot en religionsforsker og forfatter hvis sentrale historiske emne er Jesu lære og personlighet.

Yngvar Ustvedts sitatfusk er derfor i høy grad såvel krenkende for min personlige æresfølelse (strl. § 246) som skadelig for mitt menneskelige omdømme, og rammer samtidig min stilling som forfatter og tilliten til min elementære vurderingsevne som historiker (strl. § 247).

Jeg må derfor kreve de ovenfor siterte (eventuelt også et par andre) påstander av Yngvar Ustvedt om hva jeg har skrevet, erklært "døde og maktesløse".

Videre vil jeg kreve at Yngvar Ustvedt og Dagbladet betaler meg erstatning og oppreisning. Angående beløpets størrelse legger jeg vekt på - foruten det som er nevnt om beskyldningenes grovhet - følgende:

1. At de uriktige, ærekrenkende "sitater" av Ustvedt ble forsøkt underbygget av en utstrakt sitatmisbruk forøvrig, ved at ord, uttrykk og setninger ble hensynsløst revet ut av sin meningssammenheng og gitt et vesentlig annet innhold enn de har i min bok.

2. At Dagbladet sterkt påkalte lesernes oppmerksomhet ved Ustvedts framstilling ved å bruke uttrykket "banditten Jesus" i to overskrifter. (8. og 11. nov. 1965)

3. At jeg i brev fra Dagbladets redaksjon av 7. januar 1966 ble nektet å korrigere Ustvedts uriktige "sitater" ved selv å gjengi dem i sin korrekte form.

4. At beskyldningene er framsatt i landets nest største avis, en avis med betydelig innflytelse.

5. At de er framsatt av en litterær medarbeider i Norsk Rikskringkasting, som følgelig er offentlig autorisert til å referere bokers innhold.

6. At dette måtte få direkte følger for Kringkastings behandling av boken.

7. At saksøkte har avvist alle oppfordringer fra min side om å beklage de uriktige "sitater".

På denne bakgrunn vil jeg finne et beløp på kr. 30 000.- - trettå tusen kroner - som rimelig.

Som et siste forsøk på å oppnå forlik med injuriantene før jeg henvendte meg til påtalemyndigheten, ble saken behandlet

Oslo Forlikssråd den 11.mars i år. Min motpart avslo fremdeles å gjøre noen som helst innrømmelse og fastholdt alle injurerende "sitater" og påstander.

Ulvöysund 8.mai 1968.

Andreas Edwien

- Bilag: 1. Fotokopi av artikler fra Dagbladet 8.og 25.nov.1965.
2. Et eksemplar av boken "Dogmet om Jesus" (sendt samtidig som trykksak).

Ans. adr. Ulvöysund p.å. pr. Lillesand.